

Навчальна дисципліна: (вибіркова)

ФЕНОМЕН УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ В РЕЦЕПЦІЇ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ СТУДІЙ

Вид навчально-методичного забезпечення:

Силабус курсу

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності 014 Середня освіта

предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і
література)

зі спеціалізацією: українська мова і література

Освітня програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Рік навчання: VI. Семестр:

Кількість кредитів: 4

Викладач: д. філ. наук, професор **Новиков Анатолій Олександрович**

Контактна інформація: anatoliy14208@ukr.net

Тел.моб. 0669876753

Кількість часу на вивчення

Лекцій	18/6
Практичних занять	22/6
Самостійна робота студента	80/108
Форма контролю	залік

Пояснювальна записка

Одним із важливих завдань сучасної школи є виховання духовно багатой, гармонійно розвинутої особистості. Справжнім патріотом, свідомим розбудовником своєї країни може бути лише та людина, яка добре знає і поважає культуру свого народу, історію рідного краю. Українці багато століть не мали власної держави. Саме тому в наших школах не вивчалась ані справжня історія України, ані її культура. За колоніальних часів вітчизняні дослідники не мали можливості досконально проаналізувати все розмаїття багатой духовної спадщини українського народу. Особлива місія в цьому річчці покладається на майбутніх вчителів української мови і літератури, які мають донести ці знання до школярів, що незабаром стануть активними будівничими Української держави.

Предмет навчальної дисципліни – вивчення найяскравіших сторінок українського театру від найдавніших часів до поч. ХХ ст. Студенти матимуть змогу отримати певні знання з історії українського театру зазначеного періоду, ознайомитися з першими кроками громадського театру у Глухові й Харкові, функціонуванням в Україні драматичних колективів у ХІХ ст. (театрів І. Штейна і Л. Млотковського, кріпацького театру і театру корифеїв), дістати уявлення про театральну й драматургічну діяльність В. Гоголя-Яновського, М. Костомарова, детально познайомитися із життям і творчістю засновника театру корифеїв М. Кропивницького.

Мета курсу – сформуванню у студентів про найяскравіші сторінки українського театру від найдавніших часів до початку ХХ ст, залучити здобувачів вищої освіти до вивчення історії національного театру, читання кращих зразків української драматургії, аналізу їх у контексті світового театру і драматургії.

Курс «Феномен українського театру в рецепції сучасних наукових студій» є складовою фахової освіти магістрантів, майбутніх висококваліфікованих фахівців у галузі освіти, яка забезпечує усвідомлення ними процесуальності та стадіальності розвитку українського театру і національної драматургії.

Курс посідає важливе місце в контексті вивчення історії української літератури. Знання, засвоєні в процесі вивчення курсу, необхідні майбутньому вчителю спеціальності «українська мова і література. (середня освіта).

Завдання курсу:

- ознайомити студентів із найяскравішими сторінками українського театру від найдавніших часів до поч. ХХ ст.
- розкрити загальні закономірності розвитку українського театального мистецтва;
- навчити магістрантів аналізувати театральні вистави;
- прищепити майбутнім учителям гарний естетичний смак, відчуття гордості за свою країну, кращих національних митців

Освітній компонент спрямовано на посилення формування загальних і фахових компетентностей та програмних результатів навчання за ОПП «Середня освіта (Українська мова і література)».

Навчальна дисципліна пов'язана з іншими дисциплінами, які внесено до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти Середня освіта (Українська мова і література).

Пререквізити для успішного оволодіння змістом навчальної дисципліни «Золоті сторінки українського театру»: знання й уміння з історії та теорії української і зарубіжної літератур, яких набувають майбутні здобувачі вищої освіти під час навчання в ЗЗСО; загальні й фахові компетентності та результати навчання, які формуються під час вивчення навчальних дисциплін «Фольклор», «Історія української літератури», «Дитяча література», «Теорія літератури», «Історія та культура України».

У результаті вивчення курсу здобувач освіти набуває загальні і спеціальні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення українського суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки й технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4. Здатність учитися та оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях професійної взаємодії, бути критичним і самокритичним.

ЗК 6. Здатність використовувати мовно-літературні знання в освітній діяльності.

ЗК 12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми, цінувати та поважати різноманітність та полікультурність.

ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність до формування в здобувачів освіти ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ФК 6. Здатність орієнтуватися в літературному процесі України та інших країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті літератури, історії, культури, використовувати знання мов і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, культури здобувачів освіти, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.

ФК 7. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.

ФК 13. Здатність усвідомлювати та поцінювати відчуття, почуття, емоції, потреби інших людей і систем у сучасному глобалізованому світі.

ФК 18. Здатність до використання інновацій у професійній діяльності в галузі освітніх і лінгвістичних досліджень для проведення власного наукового дослідження, узагальнення й оприлюднення результатів розроблення актуальної проблеми (у науково-методичних виданнях, виступах тощо).

Програмні результати навчання (РН):

ПРН 8. Уміє працювати з різними джерелами інформації (науковими, довідково-енциклопедичними, художніми, бібліографічними, навчально-методичними, цифровими та ін.), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.

ПРН 9. Здатний до всебічного осмислення літературних процесів та літературознавчих концепцій, володіє методами літературознавчих досліджень, навичками інтерпретації та аналізу художніх творів.

ПРН 12. Володіє різними видами аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та зарубіжної культури.

ПРН 13. Володіє навичками атрибуції, розрізняє літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками.

ПРН 22. Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

ПРН 26. Здатний аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури.

Організаційні та навчальні обов'язки здобувачів освіти

- відвідувати лекції (очно / дистанційно (з використанням синхронних технологій дистанційного навчання)), опрацьовувати матеріали з використанням асинхронних дистанційних технологій навчання (Coogle Class);

- брати участь у практичних заняттях (очно, дистанційно (з використанням синхронних технологій дистанційного навчання)) в обговоренні теоретичних питань, виконанні колективних та індивідуальних завдань, тестуваннях тощо; виконувати завдання за планами практичних занять, опрацьовувати матеріали з використанням асинхронних дистанційних технологій навчання (Coogle Class);

- самостійно оволодівати теоретичним матеріалом окремих тем або питань за рекомендованою літературою, складати конспекти, виконувати завдання самостійної роботи різного рівня;

- вчасно виконувати завдання поточного, модульного контролю;

- у разі потреби звертатися за додатковою консультацією до викладача за змістом навчальної дисципліни;

- у випадку незгоди з отриманою оцінкою мати право на перезарахування тем;

- дотримуватися вимог та принципів академічної доброчесності.

Структура залікових кредитів дисципліни
Денна / заочна форми навчання

Назва теми	Кількість годин, відведених на:		
	Аудиторні заняття		Самостійна робота студентів
	лекції	практичні	
VI семестр			
Модуль 1. «Театральне мистецтво в Україні від найдавніших часів до початку XIX ст.»			
Тема 1. Зародження і розвиток театального мистецтва в Україні (вертепний театр і шкільна драма)	2/	2/	4/8
Тема 2. Український театр у другій половині XVIII ст. (Глухівський і Харківський театри)	2/	2/	/8
Тема 3. Професійні й кріпацькі театри в Україні на початку XIX ст.	2/	2/	4/8
Тема 4. Театральна й драматургічна діяльність Івана Котляревського	–	2/	4/8
Тема 5. Театральна й драматургічна діяльність Василя Гоголя-Яновського	–	–	6/8
Тема 6. Шевченко і театр	2/	2/	4/8
Модуль 2. «Театральне мистецтво в Україні в другій половині XIX – на початку XX ст.»			
Тема 7. Родовід Марка Кропивницького	–	–	8/8
Тема 8. Марко Кропивницький – людина і митець	2/2	2/2	–
Тема 9. На шляху до створення українського професійного театру	–	–	10/10
Тема 10. Марко Кропивницький і західноукраїнський театр	2/	2/	–
Тема 11. Театр корифеїв	2/2	2/2	–
Тема 12. Гастролі трупи М. Кропивницького в Петербурзі. Об'єднаний театр корифеїв.	2/	2/	–
Тема 13. Театральна тема у драматургії Марка Кропивницького	–	–	6/6
Тема 14. Марко Кропивницький у Затишку	–	–	10/10
Тема 15. Театральна діяльність Михайла Старицького	–	–	10/10
Тема 16. Театральна діяльність Івана Карпенка-Карого	–	–	10/12
Тема 17. Дитячий театр Марка Кропивницького	2/2	2/2	–
Тема 18. Перший постійний театр Миколи Садовського в Києві	–	2/	–
Тема 19. Театральна діяльність Миколи Садовського на еміграції	–	–	4/4

Разом за семестр	18/6	22/6	80 /108
------------------	------	------	---------

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Політика оцінювання

– Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Роботи, які подаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-1 бал). Перескладання модулів відбувається до завершення вивчення курсу.

– Політика щодо академічної доброчесності:

Списування під час контрольних і самостійних робіт заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв).

– Політика щодо відвідування:

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

За об'єктивних причин (наприклад: хвороба, міжнародне стажування, дуальне навчання тощо) освітній процес може відбуватися в режимі онлайн (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», «зараховано», «не зараховано»), 100-бальною шкалою.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни визначається відповідно до обчислення середньоарифметичного значення оцінок, одержаних здобувачем вищої освіти за кожен вид діяльності, та з урахуванням середньозваженого бала, який визначається відповідно до визначених вагових коефіцієнтів (ВК) за кожним видом роботи, що в сумі дорівнює 100, а саме: ВК за одне практичне заняття – 6; ВК за модульний контроль – 5; ВК за самостійну, індивідуальну роботу – 2; ВК за залік – 0

ВК за всі практичні заняття – 66; ВК за модульні контролю – 10; ВК за всі виконані самостійні, індивідуальні роботи – 24, ВК за залік – 0

Денна форма навчання

Практичні заняття									Самостійна робота						Модульний контроль		Залік	
Максимальна кількість балів- 66									Максимальна кількість балів- 24						Максимальна кількість балів- 10		Максимальна кількість балів- 0	
ПЗ №1	ПЗ №2	ПЗ №3	ПЗ №4	ПЗ №5	ПЗ №6	ПЗ №7	...	ПЗ №11	№1	№2	№3	№4	№5	...	№12	МК № 1	МК № 2	Всього
6	6	6	6	6	6	6		6	2	2	2	2	2		2	5	5	

Заочна форма навчання

Практичні заняття			Самостійна робота								Модульний контроль		Залік
Максимальна кількість балів-45			Максимальна кількість балів- 39								Максимальна кількість балів-16		Максимальна кількість балів -0
ПЗ №1	ПЗ №2	ПЗ №3	СР №1	СР №2	СР №3	СР №4	СР №5	СР №6	...	СР №3	МК №1	МК №2	Всього 100
15	15	15	3	3	3	3	3	3		3	8	8	

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка ЕСТS	Сума балів за 100 бальною шкалою	Рівень навчальних досягнень студентів	Критерії
A	90-100	Високий рівень володіння теоретичними й практичними вміннями	<p>Студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дає правильні, точні, повні ґрунтовні відповіді; - демонструє високий рівень знань в обсязі навчальної програми; - вільно відповідає на складні запитання, самостійно аналізує й розкриває сутність явищ, пов'язаних з вивченням історії українського театру; - може вести дискусію з конкретних питань, пов'язаних з вивченням історії українського театру, виявляє особисту позицію щодо означених проблем, уміє аналізувати проблему й знаходити шляхи її розв'язання; - виконано всі завдання, студент ґрунтовно та повно викладає зміст теоретичного матеріалу, виявляє повне його розуміння, обґрунтовує свої думки, наводить необхідні приклади, викладає матеріал послідовно і правильно; - вільно виконує завдання різного рівня складності відповідно до навчальної програми; ретельно виконує практичні, самостійні роботи, оформляє їх, робить самостійні обґрунтовані висновки.
	100		
	99		
	98		
	97		
	96		
	95		
	94		
	93		
	92		
91			
90			
B	82-89	Достатній рівень оволодіння знаннями навчального	<p>Студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відповідь недостатньо повна, але змістовна; - добре володіє теоретичними знаннями;
	89		
	88		
	87		

	86 85 84 83 82	матеріалу, вміннями їх практичного впровадження	<ul style="list-style-type: none"> - орієнтується в системі термінів, але припускається поодиноких несуттєвих помилок у їх тлумаченні; - виконує завдання, робить висновки, але нечітко формулює їх; - володіє мовними нормами; - виконано не менше як 75 % завдань; - студент дає відповіді, але допускає деякі помилки та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу та виконанні завдань.
С	74-81	Середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та до готовності оперування набутими вміннями й навичками	Студент: <ul style="list-style-type: none"> - відповідь недостатньо повна, але змістовна; - добре володіє знаннями, з вивченням історії українського театру; - орієнтується в системі понять, але припускається поодиноких несуттєвих помилок у їх тлумаченні; - розв'язує різнорівневі завдання, виправляє допущені помилки, робить висновки, але нечітко формулює їх; - правильно і доцільно використовує термінологію; - виконано не менше як 75 % завдань, студент дає відповіді, що задовольняють ті самі вимоги, що й на достатній рівень, але допускає помилки і недоліки в послідовності викладу матеріалу на теоретичні питання.
	81		
	80		
	79		
	78		
	77		
	76		
	75		
74			
Д	64-73	Середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками 73	Студент: <ul style="list-style-type: none"> - відповіді недостатньо повні; - помиляється у визначенні понять, з вивченням історії українського театру; - недостатньо володіє мовними нормами; - виконує прості типові завдання; - наводить прості приклади; - не вміє обґрунтовувати свої думки; - виконано не менше половини завдань, виявляє знання та розуміння основних положень теоретичного матеріалу, але викладає матеріал не досить повно і допускає помилки у окремих формулюваннях, не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки, не наводить потрібних прикладів, викладає матеріал непослідовно і допускає в роботі помилки. - за інструкцією і з допомогою викладача виконує практичні завдання; завдання для самостійної роботи виконані частково.
	73		
	72		
	71		
	70		
	69		
	68		
	67		
	66		
	65		
64			
Е	60-63	Рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається	Студент: <ul style="list-style-type: none"> - відповідь недостатньо повна, допускає помилки; - помиляється у визначенні понять; - неповно характеризує театральні явища; - володіє матеріалом на репродуктивному рівні;
	63		
	62		
	61		
60			

		нижчим середній за	<ul style="list-style-type: none"> - розв'язує прості завдання, але допускає посилки; - наводить прості приклади; - не вміє обґрунтовувати свої думки; - виконує не менше половини завдань і виявляє знання та розуміння основних положень матеріалу курсу, але викладає матеріал неповно і допускає помилки у формулюваннях, не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки, не наводить потрібних прикладів, викладає матеріал непослідовно і з помилками; - за допомогою викладача виконує практичні завдання; <p style="text-align: center;">завдання самостійної роботи виконані частково.</p>
FX	35-59	Низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять з дисципліни	<p>Студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виявляє незнання матеріалу, пов'язаного з вивченням історії українського театру; - ключові питання розкриває неповно; - помиляється у визначенні понять; - з великими труднощами наводить елементарні приклади; - фрагментарно характеризує явища, пов'язані з вивченням історії українського театру; - допускає суттєві помилки у виконанні завдань; - не користується науковою термінологією; - не виконано 50 % практичних робіт; - не виконано 50 % завдань; <p>виявляє незнання більшої частини відповідей на питання, непослідовно викладає теоретичний матеріал, не наводить потрібних прикладів, допускає грубі помилки.</p>
F	1-34	Низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни	<p>Студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виявляє незнання матеріалу, пов'язаного з вивченням окремих сторінок з історії українського театру; - ключові питання розкриває неповно; - помиляється у визначенні понять; - не наводить елементарні приклади; - не характеризує процеси та явища, пов'язані з вивченням окремих сторінок українського театру; - допускаються суттєві помилки у виконанні елементарних завдань, пов'язаних з вивченням окремих сторінок національного театру; - не користується науковою термінологією; - не виконано 70 % практичних робіт; - не виконано 70 % завдань; <p>виявляє незнання більшої частини відповідей на питання, непослідовно викладає теоретичний матеріал, не наводить потрібних прикладів, допускає грубі помилки.</p>

Здобувачі вищої освіти, які одержали незадовільну оцінку (FX) за шкалою ECTS, мають змогу ліквідувати академічну заборгованість до початку наступного семестру. Повторне складання заліку з

навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється деканом факультету / керівником інституту. Студенти, які отримали незадовільну оцінку (F) за шкалою ECTS, проходять обов'язкове повторне вивчення дисципліни відповідно до чинних нормативних положень Міністерства освіти і науки України та закладу вищої освіти.

Основна література

1. Історія української літератури: У 12 т. Т. 7. Література 80 – 90-х років. XIX століття. Кн.1. К. : Наукова думка, 2020. 532 с.
2. Історія української літератури: У 12 т. Т. 7. Література 80 – 90-х років. XIX століття. Кн. 2. К.: Наукова думка, 2021. 504 с.
3. Новиков А. Український театр і драматургія: від найдавніших часів до початку XX ст. Х.: Харківське історико-філологічне товариство. 2015. 412 с.
4. Новиков А. Український театр на уроках літератури. Навч. посібн. Харків. Основа, 2011. 110 с.
5. Новиков А. О. Український театр у загальноосвітній школі (XVII – перша половина XIX ст.): навчальний посібник Харків: Основа, 2016. 128 с.
6. Новиков А. Учитель корифеїв : життя Марка Кропивницького. Харків : ХІФТ, 2019. 248 с.
7. Новиков А. «Суду історії я не боюся...» (Нарис життя і творчості Марка Кропивницького). *Дивослово*. 2020. № 7–8. С. 50 – 56.
8. Новиков А. О. Театр Миколи Садовського. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність*. Збірник наукових праць. Випуск 9. Кривий Ріг, 2017. С. 202 – 212.
9. Новиков А. Художній універсум Марка Кропивницького. Харків. 2006. 352 с.

Додаткова література

1. Новиков А. О. Василь Гоголь-Яновський біля джерел серйозної української комедії. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність*. Збірник наукових праць. Випуск 5. Кривий Ріг, 2015. С. 177 – 186.
2. Новиков А. Григорій Квітка-Основ'яненко й український театр. *Українська мова і література в школі*. 2009. № 1. С. 54 – 59.
3. Новиков А. Г. Ф. Квітка-Основ'яненко й українське театральне мистецтво. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2004. № 30. С. 19 – 22.
4. Новиков А. З історії дитячого театру Марка Кропивницького. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2007. № 8. С. 32 – 36.
5. Новиков А. З історії українського професійного театру. *Українська мова і література в школі*. 2007. № 6. С. 37 – 41.
6. Новиков А. Марко Кропивницький і українське театральне мистецтво. *Дивослово*. 2004. № 2. С. 14 – 17.
7. Новиков А. Марко Кропивницький – фундатор нового українського театру. *Українська мова і література в школі*. 2010. № 7. С. 4 – 7.
8. Новиков А. Національні пріоритети Івана Котляревського. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2008. № 10. С. 8 – 11.
9. Новиков А. О. «Український театр – це я»: Марко Кропивницький у контексті національної культури. *Літературознавчі студії* : збірник наукових праць / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. К.: Вид. дім Дмитра Бураго. Випуск 60. 2021. С. 161 – 174.
10. Новиков А. Останні роки життя Марка Кропивницького. *Сучасність*. 2006. № 7. С. 136 – 141.
11. Новиков А. Перші громадські театри в Україні. Література. Фольклор. Проблеми поетики: Зб. наук. праць. Вип. 29. Ч.1 / Редкол.: Г. Ф. Семенюк (гол. ред.), А. В. Козлов (відп. ред.) та ін. К: Твім інтер, 2010. С. 48 – 63.
12. Новиков А. «Суду історії я не боюся...» (Нарис життя і творчості Марка Кропивницького). *Дивослово*. 2020. № 7–8. С. 50 – 56.
13. Новиков А. О. Театр Миколи Садовського. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність*. Збірник наукових праць. Випуск 9. Кривий Ріг, 2017. С. 202 – 212.